

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/233/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614219034
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oto Jurčo
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7614219034.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ota Jurča a sudcov JUDr. Ľuboša Kunaya a JUDr. Andrey Galdunovej v právnej veci žalobcu Quantum Credit, a.s., Tomášikova 23/C, Bratislava, IČO: 47 248 980, právne zastúpený PERSPECTA Legal, s.r.o., Tomášikova 23/10, Bratislava, proti žalovanej M. I., nar. XX.X.XXXX, bytom P. XXX, o zaplatenie 248,95 € s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku sp.zn. 11C 298/2014-25 zo dňa 11.2.2015, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.
Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 11.2.2015 žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak o žalobnom návrhu, ktorým sa žalobca domáha od žalovanej plnenia vo výške 248,95 € s príslušenstvom s odôvodnením, že žalovaná uzavrela dňa 20.7.2011 s právnym predchodcom žalobcu spoločnosťou Slovak Telecom, a.s., Bratislava zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytovanie mobilných hlasových služieb, program FIX 12 právnym predchodcom žalobcu a v ten istý deň podpísal i dodatok k zmluve o pripojení, predmetom ktorého bolo poskytnutie zľavy na využívané služby alebo zariadenie - mobilný telefón LG POP GD 510 s lehotou viazanosti 24 mesiacov. Žalobkyni platila faktúry riadne a včas a pre porušenie povinnosti jej žalobca fakturoval zmluvnú pokutu vo výške 248,95 €. Predmetná pohľadávka bola žalobcovi postúpená spoločnosťou Slovak Telecom zmluvou o postúpení pohľadávok dňa 20.11.2013, ktorá skutočnosť bola oznámená žalovanej listom zo dňa 2.12.2013.

Aplikujúc ust. § 1 písm. a/ zákona č. 610/2003 Z.z., § 43 ods. 1 zákona č. 610/2003, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 5, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1, 2 Obč. zák. súd prvého stupňa uzavrel, že mal na základe vykonaného dokazovania preukázané, že vzhľadom na porušenie povinnosti žalovanou predchodca žalobcu evidoval voči žalovanej pohľadávku vo výške zmluvnej pokuty 248,95 €. Zmluva o pripojení s dodatkom, uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je spotrebiteľskou zmluvou a vzťahujú sa na ňu ust. § 52 a nasl. Obč. zák. Právo na zmluvnú pokutu odvodzuje žalobca od dodatku k zmluve o pripojení, z ktorého nie je jasne a zrozumiteľne zrejmé, pre prípad porušenia ktorej zmluvnej povinnosti je žalovaný povinný zaplatiť zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 dodatku, keďže sa v ňom v bode 3. uvádza pojem „akákoľvek povinnosť“ s odvolaním sa na dodatok i všeobecné podmienky. Už vzhľadom k takejto formulácii mal súd prvého stupňa za to, že takto dojednaná zmluvná pokuta je uzatvorená neplatne pre jej neurčitosť podľa § 37 ods. 1 Obč. zák. a zároveň bol toho názoru, že žalobca dal žalovanej podpísať formulárovú zmluvu vrátane jej dodatku, do ktorej sa údaje len vpisovali a ich obsah žalovaná nemohla nijako ovplyvniť. Napriek tvrdeniu žalobcu o možnosti spotrebiteľa ovplyvniť uzatvorenie zmluvy výberom vhodných zmluvných podmienok, súd prvého stupňa poukázal na to, že zo súdnej praxe je mu zrejmé, že situácia je taká, že žalovaná mohla zmluvu iba ako celok odmietnuť

alebo ju prijať a podrobiť sa tak aj dojednaniu o zmluvných pokutách. Žalovaná nemala na výber a ak chcela zmluvu uzavrieť, musela prijať podmienky právneho predchodcu žalobcu bez výhrad, navyše v nečitateľnej forme vypísanej malými písmenami. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že táto skutočnosť spôsobuje neprijateľnosť zmluvných podmienok, pretože nie je možné akceptovať stav, v rámci ktorého jedna zo zmluvných strán zneužíva svoje postavenie na to, že diktuje spotrebiteľovi zmluvné podmienky, ktoré spotrebiteľ buď bezvýhradne prijme, alebo s ním dodávateľ neuzavrie zmluvu. Spotrebiteľ má objektívne iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok jednak vzhľadom na drobné písmo, akými sú všeobecné zmluvné podmienky písané, ale aj pre komplikovanú slovnú formuláciu a množstvo zmluvných dojednaní, ktorých obsah spotrebiteľ nie je ani schopný v krátkom čase pochopiť a zväžiť. V ďalšom súd prvého stupňa upriamil pozornosť na skutočnosť, že s dohodnutými zmluvnými podmienkami zaväzuje zmluvná pokuta žalovanú počas celej doby viazanosti, a to aj v prípade, ak by žalovaná porušila zmluvné podmienky v posledný deň doby viazanosti, kedy by tiež musela platiť zmluvnú pokutu v plnej výške. Takú istú vysokú zmluvnú pokutu musí zaplatiť podľa týchto podmienok aj v prípade, že by dlhovala veľmi nízku čiastku za služby poskytované dodávateľom služieb.

Súd prvého stupňa poukázal na to, že všeobecné súdy v Slovenskej republike už v obdobných veciach rozhodovali a vyslovili neprijateľnosť a neplatnosť zmluvnej podmienky spoločnosti Slovak Telekom (predtým T-Mobile), ktorá sa týka zmluvnej pokuty (rozsudok Okresného súdu Bardejov 4C 164/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov 16 Co 31/2012 zo dňa 15.3.2012 a ďalšie, týkajúce sa programu FIX, ale i iných). V danej veci prichádza podľa názoru súdu prvého stupňa do úvahy aplikácia citovaného ustanovenia § 53a ods. 1 Obč. zák. účinného od 1.3.2010, tiež je potrebné aplikovať ust. § 53 ods. 5 Obč. zák. v znení zákona č. 568/2007 Z.z., ktoré určuje, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Za týchto okolností nebolo možné žalobcovi priznať nárok na zaplatenie žalovanej sumy z dôvodu zmluvnej pokuty, ktorej dojednanie by malo vyplývať z príslušných ustanovení zmluvy o pripojení zo dňa 20.7.2011 a dodatku, pričom zmluvné dojednania zodpovedajú obsahu zmluvných dojednaní v konaniach, v ktorých bolo právoplatne rozhodnuté o ich neprípustnosti. Z uvedených dôvodov súd žalobu na zaplatenie zmluvnej pokuty ako nedôvodnú zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že žalobcovi náhradu uplatnených trov konania nepriznal vzhľadom na neúspech v spore a žalovaná si žiadne trovy konania neuplatnila.

Proti uvedenému rozsudku podal včas odvolanie žalobca, pretože podľa jeho názoru vymáhanú zmluvnú pokutu nemožno považovať za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti, keďže v žiadnom prípade súd nevyslovil záver, že samotný fakt uzatvorenia dohody o zmluvnej pokute medzi účastníkmi spotrebiteľskej zmluvy predstavuje neprijateľnú podmienku a zákon dohodu o zmluvnej pokute nijakým spôsobom neobmedzuje, pričom poukázal na ust. § 544 Obč. zák. Nakoľko inštitút zmluvnej pokuty slúži ako zabezpečovací prostriedok v zmluvných vzťahoch, považuje žalobca jej dojednanie za absolútne oprávnené a poukázal na to, že žalovaná pri podpise zmluvných dokumentov bola oboznámená s možnosťou jej uplatnenia. Ďalej žalobca vyjadril stanovisko k rozhodnutiu súdu, na ktoré súd prvého stupňa poukázal v inom konaní, pričom upriamil pozornosť na skutočnosť, že rozhodnutie je z roku 2012 a zmluva uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je z roku 2011, preto nemožno hovoriť o tom, že by sa predmetným rozsudkom z roku 2012 zakázalo právnemu predchodcovi žalobcu uzavrieť zmluvu v roku 2011. Rovnako, v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy ust. § 53a Občiansky zákonník neobsahoval. Zároveň dal do pozornosti rozhodnutie všeobecných súdov, ktoré takéto zmluvné podmienky vo svojich rozhodnutiach považovali za primerané a nárok žalobcu za opodstatnený, v ktorých konštatovali, že pri rozhodovaní o výške zmluvnej pokuty by mal súd prihliadať na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti a zohľadniť aj charakter zabezpečenej pohľadávky žalobcu. Zároveň žalobca nesúhlasil s právnym názorom súdu vyjadrením v odôvodnení rozsudku vo vzťahu k neurčitosti právneho úkonu v časti dojednania zmluvnej pokuty, keďže žalobca nepovažuje dohodnuté ustanovenia o zmluvnej pokute za nedostatočne určité kde poukázal na výklad znenia § 37 ods. 1 OZ. Ďalej žalobca vyjadril názor, že dojednanie o zmluvnej pokute nie je takým, ktoré by spôsobovalo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a nenapĺňa ani kvalifikačné kritériá neprijateľnosti stanovené zákonom v § 53 ods. 4.

K otázke nemožnosti ovplyvnenia zmluvných podmienok žalobca poukázal na to, že uzatvorenie zmluvy bolo na slobodnom rozhodnutí žalovanej, a to bez akéhokoľvek nátlaku. V súvislosti s uvedeným upriamil pozornosť aj na to, že niektorí spotrebiteľia uzatvárajú zmluvy vyslovene so špekulatívnym zámerom, pričom chcú získať nový mobilný telefón, zmluvu neplniť a spoliehať sa na to, že si nebudú musieť plniť svoje povinnosti a nakoniec budú aj tak v súdnom konaní úspešní, nakoľko sú spotrebiteľmi.

Veľkosť písma podľa názoru žalobcu nesúvisí s obsahom zmluvy a takáto veľkosť písma je zrozumiteľná, jasná a čitateľná pre množstvo poctivých spotrebiteľov. Navrhol preto, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie, pričom si uplatnil náhradu trov konania.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

Odvolací súd na základe podaného odvolania vec podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania a preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v medziach odvolania, t.j. v rozsahu vymedzenom odvolacími dôvodmi a námietkami žalobcu uvedenými v jeho odvolaní, spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 5.5.2016, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverejnené minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p.).

Žalobca vo svojom odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p., t.j. že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., t.j. že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývali, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne nevyšli počas konania najavo inak alebo sa môže jednať o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo. O nesprávne skutkové zistenia môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplývajú z prednesov účastníkov alebo vyšli v konaní najavo inak, súd vyhodnotil tak, že to vyvoláva logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 O.s.p., alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 a § 135 O.s.p., pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke.

K odvolaciemu dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. odvolací súd poukazuje na to, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje súd právne závery a aplikuje konkrétnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii právnej normy na zistený skutkový stav, ku ktorému môže dôjsť vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

Odvolací súd v tomto prípade po preskúmaní napadnutého rozsudku dospel k záveru, že uvedené odvolacie dôvody nie sú naplnené, keďže postupu prvostupňového súdu v konaní a ani jeho rozhodnutiu nie je možné vytknúť pochybenie zakladajúci záver o naplnení niektorého z vyššie uvedených dôvodov odvolania. Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo a z náležite zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pretože aplikoval správne právne normy a tieto aj správne interpretoval. Potrebné a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, v ktorom súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil úvahy, ktorými sa riadil.

Podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, odkazuje naň v súlade s citovaným ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. a na potvrdenie vecnej správnosti dopĺňa nasledovné :

Prvostupňový súd pri svojom rozhodnutí správne vychádzal z povinnosti súdu pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami z úradnej povinnosti skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval v zmysle § 53a Obč. zák. Odvolací súd tu poukazuje na relevantnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, s ohľadom na ktorú by nemali byť žiadne pochybnosti o povinnosti súdu zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej zmluvnej podmienky a jej poškodzujúcich účinkov : „členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“ (článok 6 ods. 1 Smernice). Ustanovenie článku 6 ods. 1 sa má považovať za kogentné ustanovenie a ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa má poskytovať v režime pravidiel verejného poriadku, teda pravidiel, na ktorých rešpektovaní musí štát bezvýhradne trvať a ktorých rešpektovanie je povinný vždy a za každých okolností vyžadovať. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všetkými formulárovými klauzulami, alebo ju odmietnuť. Možnosť zmeny štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom (porovnaj rozsudky Mostaza Claro C 168/05, bod 25, Oceáno Grupo Editorial SAC 240/98-C 244/98).

Zákaz ďalšieho používania neprijateľnej podmienky v demokratickej spoločnosti by mal byť samozrejým a rešpektovaný subjektmi práva ipso facto. Ak existuje zákonná povinnosť zdržať sa protiprávneho konania (v podobe používania neprijateľnej zmluvnej podmienky), je oprávnené očakávať, že dodávateľ bude právnou povinnosť rešpektovať a od spotrebiteľov nebude požadovať plnenie v rozpore s dobrými mravmi majúce svoj základ v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Takéto prirodzene anticipované konanie - je nielen prejavom rešpektu k právu, k hodnotám právneho poriadku a zásadám súkromného práva, ale osobitne prejavom konania v súlade s dobrými mravmi (§ 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z.) a v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti (§ 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z.). S poukazom na uvedené nie je možné považovať za dôvodnú námietku žalobcu vzťahujúcu sa na skutočnosť, že rozhodnutia, na ktoré súd poukázal a ktoré vyslovili neprijateľnosť konkrétnej zmluvnej podmienky sú z roku 2012, avšak zmluva medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je ešte z roku 2011, pretože požadovanie plnenia na základe zmluvnej podmienky, ktorá síce v čase uzatvorenia nebola určená za neprijateľnú, avšak následne došlo k takémuto určeniu a vysloveniu neprijateľnosti, by bolo v rozpore s dobrými mravmi a základnými princípmi poskytnutia ochrany spotrebiteľov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a z nich vyplývajúcimi poškodzujúcimi účinkami. Správne boli aj dôvody uvedené v rozsudku poukazujúce na to, že predmetná zmluvná pokuta nebola medzi účastníkmi zmluvy individuálne dojednaná a hlavná zmluva a jej dodatok sú typickými štandardnými formulárovými zmluvami, na ktoré zásadne dopadá súdna kontrola s tým, že zmluvná pokuta bola vopred zo strany žalobcu (jeho právneho predchodcu) naformulovaná bez možnosti zmeny zo strany spotrebiteľa. Žalobca nepreukázal, že by žalovaná ako spotrebiteľ mala reálnu možnosť voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok pri výbere produktu žalobcu (jeho právneho predchodcu) podľa vlastných možností a podmienok. Nepreukázal teda, že by v danom prípade bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi ním a žalovanou, kedy by žalovaná ako spotrebiteľ mala možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Súd prvého stupňa rovnako správne vzal zreteľ aj na rozhodovaciu prax súdov v iných obdobných veciach vo vzťahu k posudzovaniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky v prípade, keď spotrebiteľ bol viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty počas celej doby viazanosti, t.j. v danom prípade 24 mesiacov bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo na konci viazanosti, resp. akú veľkú čiastku spotrebiteľ dodávateľovi dlhuje, čo je pre spotrebiteľa tiež neprijateľné.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu ako vecne správny, t.j. vrátane výroku o trovách konania.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p., preto odvolací súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal, nakoľko žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný a žalovanej trovy odvolacieho konania nevznikli, ani si ich neuplatnila.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.